יקוק דברות קודש

מכ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פרשת ויקרא
תשע"ו

כל הזכיות שמורות
לועד להוצאת
ספרי כ"ק מרן
אדמו"ר שליט"א
פק"ק קרית יואל יצ"ו

על ידי ההתעלות יבא לידי ענוה

ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר, פירש"י ז"ל לא ואמור להם דברי כבושין בשבילכם הוא נדבר עמי, שכן מצינו שכל ל"ח שנה שהיו ישראל במדבר כמעודים מן המרגלים ואילך, לא נתייחד הדיבור עם משה, שנאמר (דברים ב טז) ויהי כאשר תמו כל אנשי המלחמה למות, וידבר ה' אלי לאמר. ותמהו המפרשים שלא מצינו כאן אלא דברי שבח ותהלה שאין הדיבור מתייחד עם משה כי אם בשביל ישראל. גם יש להבין כפילות הלשון ויקרא אל משה וידבר ה' אליו.

ב) במדרש רבה (פ"ח ס"ח) ויקרא אל משה, רבי תנחום בר חנילאי פתח (תהלים קג כ) ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו, במה הכתוב מדבר, רבי הושע בשם רבי אחא אמר בישראל שעמדו לפני הר סיני הכתוב מדבר, שהקדימו עשייה לשמיעה ואמרו (שמות כד ז) כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע. ויש להבין שייכות דרשה זו לכאן.

ואפי"ל בהקדם מה שכתב בספה"ק דגל מחנה אפריים בפרשתן לפרש מה שנאמר ויקרא בחלק זעירא, על דרך שאומרים בשם הרה"ק ר' יוסף מ"מ דק"ק פולנאה זלה"ה שאמר על מה שאומרים העולם שהלומדים לערגען יא, והחסידים לערגען ניט, שהאמת, שהלומדים כל מה שלומדים יותר הם גדולים בעיניהם, ויחשב בעיניהם שכבר למדו הרבה כל הצורך, והחסידים כל מה שלומדים יותר הם יותר קטנים בעצמם, וזהו כל מגמתם שלומדים את עצמם להיות קטנים ושפלים בעצמם, והוא שרימז ק' זעירא, חלף לשון לימוד, זעירא להקטין עצמם, עכ"ד.

ויש להוסיף בביאור הענין, כי החסידים הולכים במדריגה מחיל אל חיל, ולכן אחר הלימוד הם מקטינים את עצמם, דכיון שלאחר הלימוד הם במדריגה גבוה יותר, על כן הם מוצאין תמיד חסרונות בעבודתם שלא היה כפי מדרגתו של עכשיו, ועל ידי זה מגיע לשפלות הרוח, ולכן הם מקטינים עצמם כסדר יותר ויותר.

ובבחינה זו כתב בבאר מים חיים (פ' לך) לפרש הכתוב והאיש משה עניו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה, כי משה אמר בדעתו שכל העולם גדולים ממנו בעבודתם את ה', כי מאחר שהם אין הכרתם חזקה כל כך בגדולת מלך מלכי המלכים הקב"ה ובגודל חשיבות מעלת התורה, הנה נקראים עובדי ה', כי הנה מעבירין על מדותיהם, אלא שאין נפשם חשקה כל כך לעבודה, מכריחין עצמם לעבודת ה', לא כן עמדי שאני הוא היודע ומכיר בהכרה שלימה שכן מחויב להיות, וכמה זכות גדול הוא לי במה שאזכה לעשות פעם אחת מצות ה', ועל כן היה חשוב בעיניו לגודל עמלותו כל אדם יותר ממנו, עכ"ד. (וכעי"ז כתב במאור עיניים פ' קדושים).

וזהו ביאור דברי הכתוב ויקר"א אל משה וידב"ר ה' אליו, כלומר שבתחילה קרא ה' אל משה, ומיד עלה משה במדריגה גבוה יותר, ואז היה מונע חסרונות בעבודתו שאינו כפי הרצוי להשגתו של עכשיו, וזהו וידב"ר ה' אליו, שאותו קריאה של חיבה היה לו בבחינת דיבור בלשון קשה, שעל ידי זה מונע חסרונות בעבודתו והקטין עצמו ביותר. ואלו היו הדברי כבושין לישראל, בשבילכם הוא נדבר עמי, ואם כן הלא נודע לכם מדריגתכם הגבוה אשר בשבילכם הוא נדבר עמי, וכיון שגדול כל כך חיבתכם לפני המקום ית"ש, כמה לריכים אתם ליזוע ולהכלס מעבודתכם עד עתה.

ולזה הסמיך המדרש ודרש, ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו, במה הכתוב מדבר, רבי הושע בשם רבי אחא אמר בישראל שעמדו לפני הר סיני הכתוב מדבר, שהקדימו עשייה לשמיעה ואמרו כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע, שהוא גם כן בדרך זה, שעל ידי העשיה יתעלו במדריגה יותר גבוה, וממילא תהיה נפעל בעיניהם עבודתם עד עתה ולריכים לשמוע מחדש כפי מדרגתו, וכן בכל יום ויום, ועל ידי זה מגיעים לענוה ושפלות הרוח על ידי הלימוד ועשיית רלונו ית"ש, וממילא כי מה שנאמר ויקרא אל משה בחלק זעירא, ומה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע, שניהם בקנה אחד עולים, שעל ידי לימוד התורה ועשיית המלוות מתעלים במדריגה ועולים לבחינה יותר גבוה, ומכח זה בחים לידי ענוה יותר ויותר. (תשל"ו)

*

נתקדשו בקדושתו של משה רבינו

עוד יש לומר בביאור דברי רש"י, ויקרא אל משה, לא ואמור להם דברי כבושין, בשבילכם הוא נדבר עמי. ותמהו המפרשים שלא מצינו כאן אלא דברי שבח ותהלה שאין הדיבור מתייחד עם משה כי אם בשביל ישראל. גם לבאר דברי המדרש רבה (פ"ח ס"ח) ויקרא אל משה, רבי תנחום בר חנילאי פתח (תהלים קג כ) ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו, במה הכתוב מדבר, רבי הושע בשם רבי אחא אמר, בישראל שעמדו לפני הר סיני

הכתוב מדבר, שהקדימו עשייה לשמיעה ואמרו (שמות כד ז) כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע. ויש להבין שייכות דרשה זו לכאן.

ויל"פ בהקדם מה שכתב בתפארת שלמה (לשמיני עצרת) מצינו בגמרא (תמורה יח:) האומר רגלה של זו עולה, כולה עולה, דפשטה קדושה בכולה, נראה לרמז בזה, שם האדם עושה המצוה באחד ממילא פשטה הקדושה בכל הגוף, ולזה אנו מברכין בכל מצוה ומצוה אשר קדשנו במצותיו לשון רבים, לפילו כי עתה ליתו עושה רק מצוה אחת, הקדושה פשטה בכולו בכל רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו, עכ"ד.

אמנם מבואר בספה"ק כי נשמות ישראל הם מתקשרים ומתכללים זה בזה, וכאשר הנדיק מתקדש ומתעורר לקיים מצות ה' במסירות נפש ובעבודה שלימה, פשטה קדושה ממנו לכל בני ישראל, וכולם מתקדשים בקדושתו.

ובזה יש לבאר מה שנאמר בפרשת מתן תורה, ויחן שם ישראל נגד ההר, ומשה עלה אל האלהים ויקרא אליו ה' מן ההר לאמר כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל, והיינו כי בעת ההוא ויחן שם ישראל נגד ההר, ופירש"י כאיש אחד בלב אחד, שהיו באחדות גמור, ומשה עלה אל האלהים שהוא נתעלה ונתקדש בקדושה של מעלה במדריגה גבוה ונשגבה, ויקרא אליו ה' מן ההר לאמר כ"ה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל, כלומר שמדריגת קדושה זו שהוא זכה לזה, כך יזכו כל בני ישראל לקדושה זו, כי כולם נשפעים מקדושתו.

ומעתה י"ל כי מה שזכו בני ישראל במתן תורה להתעלות במדריגת המלאכים ואמרו כולם נעשה ונשמע, שהקדימו עשיה לשמיעה, לפון שמלאכי השרת משתמשין בו, זאת היתה מכח קדושתו של משה רבינו עליו השלום, אשר נתעלה אז במדריגה גבוה ומשה עלה למרום מאחז פני כסא פרשז עליו ענגו, וקדושת משה רבינו פשטה בכל בני ישראל, עד שהגיעו למדריגת המלאכים והקדימו עשיה לשמיעה.

ובזה יתבאר מה שהמיך במדרש לפרשת הקרבנות עיין זה שהקדימו ישראל עשיה לשמיעה, כי עיין אחד יש להם, שכמו בקרבנות אנו אומרים במקדיש אדר אחת פשטה קדושה בכולה, כן היה הדבר בבני ישראל במעמד הנבחר, שהגם שלא היו כולם מתחילה במדריגה הגבוה, נתעלו כולם ואמרו ונעשה ונשמע מכח קדושתו של משה רבינו, דלחיפשטותיה דמשה רעיא מהימנא קדישא פשטה בכל בני ישראל.

וזה שאמר להם משה רבינו דברי כפולים בשבילכם הוא נדבר אתי, כלומר מה שהקב"ה מדבר אתי הוא רק בשבילכם, כי רצה הקב"ה לזכות את ישראל במדריגות של קדושה וטהרה, והם אינם רחויים מעצמם, על כן זכה משה רבינו לכל המעלות והוא הסרסור בין הקב"ה לבני ישראל שהם יהיו מושפעים על ידו, וזה גלמד מפרשה זו היינו ההלכה דמקדים אדר אחת פשטה קדושה בכולה, וכמו כן משה רבינו בשביל קדושתו שהיה מקודש ומזוכך ומטוהר, על ידו זכו כולם להזדכך ולהתקדש, ואנחנו היו ישראל זוכים והיו קדושים וטהורים מעצמם מחמת עבודתם, לא היה הדיבור מיותם דוקא למשה שהם יושפעו ממנו, כי כולם היו זוכים למעלות הקדושה מעצמם. (תשע"ג)

*

על ידי מדת ענוה מצמצם האהבה

ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר, איתא במדרש רבה (פ"ח ס"ח) רבי תנחום בר חנילאי פתח (תהלים קג כ) ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו, כמה הכתוב מדבר, רבי הושע בשם רב אחא אמר, בישראל שעמדו לפני הר סיני הכתוב מדבר, שהקדימו עשיה לשמיעה ואמרו (שמות כד ז) כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע. ויש להבין שייכות דרשה זו לכאן.

ואפי"ל בהקדם מה שכתב בעבודת ישראל (פ' בחקותי) לפרש המשנה (חגיגה פ"ג מ"ב) הוי מתפלל בשלומה של מלכות שאלמלא מוראה אין איש את רעהו חיים בלעו. דהנה העובד מאהבה צריך שיהיה לו יראה המגדיל ומלמדם את האהבה, דאלולי היראה יוכל להתקרב אל הש"ת מרוב אהבה עד כלות הנפש, כענין שנאמר בנדב ואביהוא (ויקרא טז ח) בקרבתם לפני ה' וימותו, שקרבו את עצמם יותר מדאי ונשאר נשמתם דבוק במקורם, וזה שאמרו הוי מתפלל בשלומה של מלכות, היינו שיהיה לך שלימות של מלכות שמים מאהבה ומיראה, שאלמלא מורא"ה, היינו שאם לא יהיה לו מדת היראה, אין זה הקב"ה, את רעהו זה העובד מאהבה, חיים בלעו, עכ"ד.

והנה כתב ז"ז זללה"ה בויטב פנים (שופע שמחות לוות יג) שבכדי שיוכל להלבים עצמו כסות חרדה שיהא נראה לאחוריו לבלי לקרב אליו יתברך עד כלות הנפש, יעורר בעצמו מדת ענוה לומר מי אנכי לגשת אליו, ואז הגם שאהבה בוער בקרבו כרשפי אש שלהבת יה, מכל מקום הענוה תגביל לותו שלא יתקרב יותר מדאי, עכ"ד.

ובזה יל"פ מאמרם ז"ל (חולין פט.) אמר להם הקב"ה ליעקב חוסקני בכם, שאפילו בשעה שאני נותן לכם גדולה אתם ממעטין עצמיכם לפני, לבל עובדי כוכבים יאמרו כן, נתתי גדולה לנמרוד ונתגאה, עי"ש. הכוונה, כי בני ישראל אף בשעה שהקב"ה משפיע להם במדה גדולה רשפי אש באהבת ה' להשיג גדלות הבורא ולעבדו בלב שלם מאהבתו יתברך, עם כל זה אינם מתקרבים לפניו כל כך עד כלות הנפש, לפי שאז הם ממעטים עצמם ומתלבשים במדת ענוה ולב נשבר, לומר מי אנכי לגשת אליו להתקרב יותר מדאי, ועל ידי זה נתעלם אהבתו אליו יתברך, ובשבור זה חוסקני בכם.

והנה כתב בספר פתח האהל (ערך לוחות) בטעם שהקדימו ישראל נעשה לנשמע, על פי המהרש"ל (שבת פח.) נעשה על העתין ונשמע על הלאווין. ולזה אמרו בתחלה נעשה, משום שמלות עשה עדיף, ועשה דוחה לא תעשה, עכ"ד.

ונקדים עוד הא דאיתא בתיקונים (דף עג.) דמלות עשה הוי מסיטרא דימין ואהבה, ולא תעשה הוי מסיטרא דשמאלא ירחה. ולפי זה לכאורה קשה בהא דאמרינן עשה דוחה לא תעשה, נמלא שמדת האהבה מתגבר על מדת היראה, ויש קשה שמא יבא לידי כלות הנפש ח"ו, אמנם לפי דברי הייטב פניס הלא על ידי מדת הענוה יתלמלם האהבה, וממילא לא יבא לידי כלות הנפש.

ובזה יובן דברי המדרש, ויקרא אל משה וכתיב אל"ף זעירא, רמז למדת ענוה של משה רבינו, ומדה זו לימד משה את בני ישראל לאחוז במדת הענוה ושפלות הרוח, ולזה הסמיך המדרש ודרש בשבח ישראל שעמדו על הר סיני והקדימו נעשה לנשמע, וממנו נמלינו למידים דעשה דוחה לא תעשה, ומתגבר מדת האהבה ביותר, ויש חשש שמא יבא ח"ו לידי כלות הנפש, על כן הסמיך המדרש הענין שנאמר ויקרא אל משה בחלף זעירא רמז למדת ענוה, שעל ידי שיתלבשו במדת הענוה יבואו לידי יראה וחרדה וזה ילמלם גודל האהבה. (תשנ"ג)

*

לפרשת זכור

איך הרגו את עמלק ביום שב"ק

איתא בפרקי דרבי אליעזר (פרק מד) למדנו לו ישראל, משה רבינו כתוב אחד אומר (דברים כה יז) זכור את אשר עשה לך עמלק, וכתוב אחד אומר (שמות כ ח) זכור את יום השבת לקדשו, היאך יתקיימו שניהם וכו' אלא זה זכור לשמור ולקדש את יום השבת שנאמר זכור את יום השבת לקדשו, וזה זכור להשמיד ולהכרית את כל זרעו של עמלק שנאמר זכור את אשר עשה לך עמלק, ואימו מובן למה לא יוכלו לקיים שניהם.

ונראה בהקדם מה שכתב מרן החתם סופר בתורת משה (פ' בשלח) לשיטת רבי יוסי (שבת פו:) שבאו למדבר סיני ביום אחד בשבת, אם כן מלחמת עמלק היה ביום שבת קודש, עי"ש. לך לכאורה קשה היך עשו מלחמה בשבת שהוא מלאכה בנטילת נשמה, ובפשטות יש לומר שהיה פיקוח נפש, וקי"ל דפיקוח נפש דוחה שבת, לך גם זה עדיין לא עלתה לנו תרוכה, כי מבואר בכתובים (שמות יז ט) שאמר משה רבינו אל יהושע בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק מחר, ומבואר מזה שקבע משה רבינו זמן המלחמה בשבת קודש, והיך היה מותר לקבוע המלחמה ביום שבת קודש.

אמנם י"ל על פי מה שביאר המקובל האלהי הרמ"ז זללה"ה (הובא במקדש מלך פ' משפטים דף קח.) בהא דאיתא בכתבי האריז"ל (פרע"ח ש"ו פ"ה) שמשה רבינו הרג את המלרי בשם תכ"ה, ולכן מלינו (שמות ג יג) כאשר רצה אחר כך אנשים עבריים נלים ויאמר לרשע למה תכ"ה רעך. וביאר הרמ"ז שמטעם זה הציב לו ויאמר להרגני אתה חומ"ר כאשר הרגת את המלרי, כי כשמעו מפיו תיבת תכ"ה חשבו שיהרגם במאמר פיו כאשר הרג את המלרי, עכדה"ק.

ולפי זה יש לומר כי גם מלחמת עמלק לא היה בחרב, אלא בשם תכ"ה, ודבר זה מדוקדק בלשון הכתוב (שמות יז יג) ויחלוש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב, ולריך ביאור חומרו הך ליתנא לפ"י חרב, (ועיין בישמח משה פ' בשלח משם ס"ל לפי דרכו). לך לפי האמור יש לומר כי כאשר הלך יהושע ללחום עם עמלק לא היה בחרב ובחנית, אלא ויחלוש יהושע את עמלק ואת עמו לפ"י חרב, היינו על ידי שם תכ"ה שאמר בפה, החליש את עמלק ואת עמו.

והנה כתב הרש"ש בפרק ערבי פסחים (פי"ג) בשם רב שר שלום, דעל כן נהגו לומר לדוק הדין בשבת במנחה, כי משה רבינו נסתלק ביום שבת קודש לעת מנחה. והקשה שם מהא דמבואר במדרש (דב"ר פ"ט ס"ט) דבו ביום שנסתלק משה רבינו כתב י"ג ספרי תורה, ובשבת האיך היה כותב, עי"ש. ותירץ מרן דו"ז זללה"ה בדברי יואל (פ' החזינו) דבודאי אלא היה כותבם משה רבינו כתיבה גמירת, וגם לי לפשר בדרך הטבע לכתוב י"ג ספרי תורה ביום אחד, אלא ודאי שהיה בדרך נס לו בהשבעת הקולמוס, ומאן יימר שכתיבה זו נסורה לן בשבת, שהרי לא היה ממלאכת המשכן, עכ"ד. ולפי דרכו יש לומר דהכי נמי אף דנטילת נשמה הוא אחד מל"ט מלאכות, מכל מקום אסורה רק אם הוא בדרך כל האדם בחרב ממש, אבל נטילת נשמה על ידי השם ודאי שאינו בכלל מלאכת המשכן ואינו אסורה בשבת, ועל כן שפיר אמר יהושע בחר לנו אנשים ולא הלחם בעמלק מחר, אף שהוא ביום שב"ק, מכל מקום כיון שהוא לפ"י חרב והרגו בשם מותר גם בשבת קודש.

ועל פי זה יש לפרש מה שדרשו חז"ל (מגילה יח.) זכור את אשר עשה לך עמלק, יכול בלב, כשהוא אומר לא תשכח הרי שכחת הלב אמור, הא מה אני מקיים זכור בפה, ויש להבין למה מלות הזכירה דוקא בפה. אמנם על פי האמור יובן שפיר, כי מאחר שגם מלחמת עמלק היה לפ"י חרב, על כן לזכר זה תקנו זכירת עמלק בפה.

והנה בימינו אלה אף שמלות מחיית עמלק נוהגת גם בזמן הזה, מכל מקום אין לאתנו יודע היזה עם הוא עמלק, וכמו שכתב המנחת חינוך (סוף מלוה תר"ד) והאידנא אין אנו מלווין בזה, כי כבר עלה סנחריב ובלבל את העולם, וכל דפרים מרובא פרים, עי"ש. אבל לעתיד כאשר נזכה לגיאת הגואל הרי יתגלה מי הם העמלקים, ונתחייב במלות מחיית עמלק ובודאי נקיימנו, ולעתיד יקויים הכתוב (ישעיה נד יג) וכל בניך למודי ה', וכל אחד ידע הסוד של שם תכ"ה, ונוכל לקיים מלות מחיית עמלק גם ביום שבת קודש.

וזהו כוונת הפרקי דרבי אליעזר, כתוב אחד אומר זכור את יום השבת לקדשו, וכתוב אחד אומר זכור את אשר עשה לך עמלק כיצד יתקיימו שניהם, שהרי מחיית עמלק ביום שבת קודש הוא אחד מל"ט מלאכות, ולזה אמר זה לעצמו ולקדשו, וכמו דבשבת קודש עוסק שבת הוא בדברים על ידי שמקדשין על היין, ועיקר קידוש הוא בדברים, ואם כן בתופן

זה יהיה להוממו ולאבדו בדברים, ולקיים מלות מחיית עמלק בדברים שזה מותר גם ביום שבת קודש. (תשס"ג)

*

שב"ק מאיר עינים לראות מהו מצוה ומהו עבירה ח"ו

עוד יתבאר הפרקי דרבי אליעזר כתוב אחד אומר (דברים כה יז) זכור את אשר עשה לך עמלק, וכתוב אחד אומר (שמות כ ח) זכור את יום השבת לקדשו, היאך יתקיימו שניהם וכו' אלא זה זכור לשמור ולקדש את יום השבת שנאמר זכור את יום השבת לקדשו, וזה זכור להשמיד ולהכרית את כל זרעו של עמלק שנאמר זכור את אשר עשה לך עמלק, ואינו מובן שייכות הדברים להדדי.

ויתבאר על פי מה שכתב בתורת חיים (סו"פ תצא) על הכתוב והיה בהניח ה' אלהיך לך מכל אויביך מסביב וגו' תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח, וקשה וכי עמלק לאו בכלל אויבים. אך ביאור הענין כי עיקר מלחמת עמלק הוא היאה"ר, ועיקר שמפתה לאדם על עבירה שהוא מצוה. וזה בהניח לך מכל אויביך, אפילו אם יש לאדם נייחא מיצה"ר מתאות גשמיות, רק מזה שאומר על עבירה שהיא מצוה זה מלחמה אחרת, תמחה את זכר עמלק. וזה שאמר שאול (שמואל-א טו כח) ויקח העם מהשלל לאן ובקר רחצית החרם לזבוח לה' אלהיך, כי זה היה מלחמת עמלק שהרהה לו שזו מצוה לזבוח לה' והיה נגד רצון השם, עכ"ד.

ונקדים עוד מה שכתב הטור (או"ח סימן רס"ג) יש שמכווינים לעשות שתי פתילות (לכבוד שב"ק) אחד כנגד זכור ואחד כנגד שמור. ויש לפרש על פי מה שכתב במסילת ישרים (פרק ג) לפרש הכתוב (משלי ד יט) דרך רשעים כאפילה לא ידעו במה יכשלו, דהנה חושך הלילה שני מיני טעיות לפשר לו שיגרום לעין האדם, או יכסה את העין עד שלא ירגיש מה שלפניו כלל, או שיטעה אותו עד שירגיש עמוד כאילו הוא אדם, ואדם כאילו הוא עמוד, כן חומריות וגשמיות העולם הזה הנה הוא חושך הלילה לעין השכל וגורם לו שתי טעיות, האחת שינה מניח לו שירגיש המכשולות שבדרכי העולם, ומלאים הפתאים הולכים לבטח ונופלים ושובדים מבלי שהגיעם פחד תחלה. והוא מה שאמר הכתוב דרך רשעים כאפלה, דנופלים טרם ידעו מהמכשול כלל, והטעות השניה שהיא קשה מן הראשונה היא לא ידעו במה יכשלו, שמטעה רחייתם עד שרואים הרע כאלו הוא ממש טוב, והטוב כאילו הוא רע, ומתוך כך מתחזקים ומחזיקים מעשיהם הרעים, כי אין די שהסיר מהם רחיית האמת לרחות הרעה אשר נגד פניהם, אלא שגרמה להם למלוא רחיות גדולות ונסיונות מוכיחים לסברותיהם הרעות ולדעותיהם הכוזבות, וזאת היא הרעה הגדולה המלפפתם ומביאתם אל בור שחת, עכ"ד. ובזה יובן מה שמדליקין שתי פתילות אחד כנגד זכור ואחד כנגד שמור, דהנה אמרו חז"ל (שבועות כ:) זכור ושמור בדיבור אחד נאמרו, כל שיצאו בשמירה יצאו בזכירה. ואין היקש למחצה, ולזה כל שיצאו בזכירה יצאו בשמירה, וכל מי שמקיים מלות זכור את יום השבת לקדשו, זוכה שהשבת קודש משמרו מהשכות הלילה והגלות שדומה ללילה, ולזה מדליקין ב' נרות בשב"ק כנגד זכור ושמור, שעל ידי הדלקת נרות של שבת קודש יהיו עיניו לרחות את האמת ואור החמיתי לדעת את הדרך ילך בה ואת המעשה אשר יעשה, ועל ידי נרות שבת יש לנו שמירה בחשכות הגלות שלא להכשל בפיתויי היצר ויוכלו להכיר היאך מלוה ואיזה עבירה.

וזהו ביאור הפרקי דרבי אליעזר, כתוב אחד אומר זכור את אשר עשה לך עמלק, וכתוב אחד אומר זכור את יום השבת לקדשו, היאך יתקיימו שניהם, אלא זה זכור לשמור ולקדש את יום השבת, ובזכות שמירת שבת קודש כהלכתו יזכו להבחין ולדעת מה הוא מלוה ומה הוא עבירה, כי קדושת השבת מאירים עיניו של אדם, ועל ידי זה יזכה לקיים זכור להשמיד ולהכרית את כל זרעו של עמלק, הבא במטמוניות להלבים העבירה למלוה, וידועים דברי האלשיך הקדוש (פ' בשלח) שבכל חטא ועון מחזיקים ומשחרים שרו של עמלק, וכל מפלתו תלוי בבחירתינו להתגבר עליו ולהשליט עליו היצר טוב ולעקרו מקרב לבבינו, ואחר כך יגמור הש"ת ויממחה שמו מלמעלה, עי"ש. אך רחשית הכל לריכים אנו להכיר את האמת ולהבחין מהו מלוה ומהו עבירה, ועל ידי שיקדשו ויעגנו את יום השבת יזכו למדריגה זו לרחות את האמת, ויזכו למחיית עמלק וכת דיליה והס"מ שרו של עשו המכשיל את בני ישראל מלעשות רצון ה'. (תשס"ט)

*

בטחון בביאת המשיח

תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח (דברים כה יט). ליתא בתרגום יונתן תמחון ית דוכרנא דעמלק מתחות שמיא ואפילו ליומי מלכא משיחא לא תתנשי. ולכאורה לריך ביאור הלא בעת ביאת המשיח כבר יאבד זכרו, ומהו הכוונה לא תשכח ליומות המשיח.

ויל"ל על פי מה שכתב בבני יששכר (אדר מאמר ג דרוש ה) הנה המחשבה והדבור אפשר לנו לקיים במחיית עמלק, אבל המעשה היאך נוכל לקיים בזמן הזה, הלא זה לא יהיה עד ליומות המשיח, אבל התבונן, כאשר אנחנו מקיימין אותן במחשבה ודבור, והבטחון בה' אשר יאמר ויהי פדותינו ונקיימם בפועל, הנה הוא כאילו קיימנו בפועל גם היום, עכ"ד.

ובזה יתבאר דברי התרגום יונתן לא תשכח ליומות המשיח, כי זהו תופן קיום המלוה בזמן הזה, שאין זה באפשרותינו לקיים המחייה בפועל, נלטווינו לבטוח בה' אשר יאמר ויהי ימות המשיח שאז נוכל לקיימו בפועל, ובזה נחשב גם לנו בזמן הזה כאילו קיימנו מלות מחיית עמלק בפועל ממש. (תשנ"ב)

בס"ד

וְזַכֵּנוּ לִרְאוֹת בָּנִים וּבְנֵי בָנִים עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹת

תוספות שבת-תוספות ברכה

תוכן דברות קודש מלהבות אש

מכ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

במעלת קדושת וסגולת הזמן של רעוא דרעוין

לפני סעודת רעוא דרעוין פרשת פקודי שנת תשע"ו לפ"ק - באתרא קדישא מירון ת"ו

עס שטייט אין זוהר הק' אין אדרא זוטא (האזינו רפח:) **אמר רבי שמעון, אסהדנא עלי לכל אלין דהכא**, רבי שמעון האט מעיד געווען אויף זיך, **דהא מן יומאי לא בטילנא אלין תלת סעודתא**, אז ער האט אלעמאל מקיים געווען די שלש סעודות פון שבת. דארף מען צו פארשטיין וואס האט רבי שמעון מעיד געווען אויף זיך, ס'איז משמע פון דעם אז כאילו אנדערע תנאים און אנדערע אידן האבן נישט מקיים געווען שלש סעודות.

קען זיין אזוי, עס שטייט אין **אמרי נועם** אין די ליקוטים (בסוף הספר) אויף דעם וואס די דריי סעודות שבת קודש זענען קעגן די דריי אבות הקדושים (זוהר יתרו פח.), די סעודת ליל שבת קודש איז קעגן אברהם, די סעודה פון צפרא דשבתא איז קעגן יצחק אבינו, די דריטע סעודה פון רעוא דרעווין איז קעגן יעקב אבינו (וע"ע אמרי נועם פ' חיי אות טז). ביי די אבות הקדושים געפונען מיר די השפעה פון בני חיי ומזוני, ביי אברהם איז געווען די השפעה פון בני, [כמ"ש (בראשית טו ה) כה יהיה זרעך], איז אין די זכות פון די סעודת ליל שב"ק וועט נשפע בני, יצחק האט זוכה געווען צו עשירות, [כמ"ש (שם כו יב) ויזרע יצחק וגו' וימצא וגו' מאה שערים], **און אין** זכות פון סעודה צפרא דשבתא וועט נשפע מזוני עשירות, **יעקב** איז חיי, [כדאיתא בזוה"ק (וישלח קסח.) מאן דאתחזיה ליה יעקב בחלמא איתוסף לו חיים], **אין** זכות פון די דריטע סעודה אין שבת קודש וועט נשפע חיי, אזוי שטייט אין אמרי נועם.

מיט דעם קען מען פארשטיין די כוונה וואס דער הייליגער תנא רבי שמעון האט געזאגט, מימי לא בטלתי שלש סעודות, דאס מיינט צו זאגן אז כל ימיו האט ער יעדן שבת אראפגעברענגט די השפעה פון די שלש סעודות, ובגודל קדושתו האט ער יעדן שבת משפיע געווען ביי די דריי סעודות בני חיי ומזוני.

אבער באמת איז נאך מער, דער אמרי נועם זאגט אז ביי יעדע סעודה וועלט נשפע עפעס אנדערש, און ביי שלש סעודות וועלט נשפע חיי, שלש סעודות איז דאך קעגן יעקב אבינו, יעקב אבינו איז דאך מדת תפארת (זוהר לך פח.), וואס דאס איז כולל ביידע בחינות, די מדה פון אברהם אבינו און פון יצחק אבינו, **קומט אוים אז ביי שלש סעודות אליינם וועלט נשפע אלעם, בני מיינט ערליכע קינדער יראי ה', חיי מיינט א רפואה שלימה פאר אלע חולי ישראל ל"ע, און אלע אנדערע אידן זאלן בלייבן געזונט, און מזוני, איז פרנסה בריווח ובניקל, אלעם וועלט נשפע ביי שלש סעודות אין זכות פון יעקב אבינו.**

און אז רבי שמעון האט געזאגט מימי לא בטלתי שלש סעודות, איז יעדער וואס האט די

זכיה שובת צו זיין שבת קודש בצלו פונעם הייליגן תנא, און מקיים זיין די שלש סעודות שבת קודש באתרא קדישא דא אין מירון, בצלא דמהימנותא פונעם הייליגן תנא רבי שמעון בר יוחאי, איז בכח קדושתו פון רבי שמעון וואס האט אייביג משפיע געווען בני חיי ומזוני ביי די דריי סעודות שבת קודש, וועלט פאר אים אויך נשפע ביי די דריי סעודות שבת בני חיי ומזוני. **און ווי לענגער און ווי מער מען איז מאריך מיט תוספות שבת ביי שלש סעודות, אלץ מער איז דא א תוספות השפעה, און דאס מיינט אז ס'וועלט נשפע מער בני, מער חיי, און מער מזוני.**

און די כח און די קדושה פונעם הייליגן תנא איז אזוי גרויס, אז נישט נאר פאר די וואס זענען שובת בצלו וועלט נשפע די השפעה, נאר יעדער איינער וואס איז מקיים שלש סעודות יעדן שבת, סיי וועט עס געפינט זיך דא באתרא קדישא, און סיי וועט עס געפינט זיך נישט דא, איז רבי שמעון משפיע בני חי ומזוני.

און ווי לענגער און ווי מער א איד איז מוסיף אויף תוספות שבת און זיצט ביי שלש סעודות, איז דאס מער א טובה פאר זיך אליינס, א טובה פאר זיין בני בית, א טובה פאר זיינע זין, א טובה פאר זיינע טעכטער. און וועגן דעם בעטן מיר ביי שלש סעודות **וזכינו לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצות**, מיר זאלן זוכה זיין צו בני ברוכי, ערליכע קינדער וואס גייען בדרך ישראל סבא, **ווייל ביי שלש סעודות איז דער זמן וועט ס'קומט אראפ די השפעה פון בני, מען זאל זוכה זיין צו ערליכע קינדער און אייניקלעך יראים ושלימים.**

יעצט ביי שלש סעודות וועט עס זענען זיך צוזאמגעקומען אידן פון איבעראל מארבע כנפות תבל צו זיין א שבת אין מירון ביים הייליגן תנא, קומט אראפ א גרויסע און הייליגע השפעה פון די אלע ענינים. דער פעטער זכרונו לברכה האט אמאל געזעהן וויאזוי מ'פארברענגט ביי שלש סעודות מיט דברי הבאי, האט ער געזאגט מיט וויטאג, **די טייערסטע מינוטן פון די וואך פארברענגט מען מיט שטותים און דברים בטלים.**

ס'דא א יצר הרע איבעראל אין די גאנצע וועלט וואס פארלייגט זיך אויף שלש סעודות, און עס איז דא אן התרשלות אין דעם ענין, מען זעהט אין בית המדרש, פון איין זייט זיצן אידן מ'פארברענגט מיט שירות ותשבחות, פון די אנדערע זייט זיצן אידן אין די שטיבלעך און אין די זייט אינדרויסן, מען זיצט און מען שמועסט, מען קוקט אויפן זייגער, און מען ווארט עס זאל שוין ווערן די זמן [ציאת השבת] מען זאל שוין קענען אהיימגיין, מען פארברענגט מיט נארישקייטן.

יעצט ווען מיר זיצן דא ביי שלש סעודות אין אתרא קדישא מירון, ביי די סעודה וואס דער הייליגער תנא רבי שמעון האט משפיע געווען בני חיי ומזוני, דארפן מיר זיך אלע מקבל זיין צו זיצן מיט חסידישע אידן ביי שלש סעודות, און מאריך צו זיין אין דעם תוספות שבת קודש, און זינגען די זמירות לכבוד ה' ולכבוד השבת קודש, זינגען די זמירות בהתלהבות ובדביקות ובקול נעים, **ווי לענגער מען ציעט אוים דעם שבת, אלץ מער וועלט נשפע פון די השפעה פון בני חיי ומזוני.**

אין דעם זכות וועט מען זוכה זיין צו ערליכע קינדער מיט תענוג ונחת פון די זין און די טעכטער, בנים ובני בנים וכל יוצאי חלציהם, און השי"ת וועט ממלא זיין כל משאלות לבבינו לטובה, בני חיי ומזוני, לנו ולכל ישראל בכל מקום.